

Gebiedsbeschrijving Oude Diep

I. HET STROOMGEBIED

Het waterlichaam Oude is een langzaam stromende meanderende beek. De oorsprong van deze beek ligt in het natuurgebied Mantinger Bos en Weiden. Het Oude Diep stroomt ten zuiden van Echten uit in de Hoogeveensche Vaart.

In de huidige situatie heeft het Oude Diep, inclusief bovenloop, een totale lengte van 22 kilometer. Het afwaterend oppervlak van het Oude Diep bedraagt ongeveer 7.085 hectare. Dit is inclusief het afwaterend oppervlak van de bovenloop die in 2002 opnieuw is aangesloten. Door hermeanderingsmaatregelen zijn de ligging van de beek en het tracé veranderd.

De bovenloop watert af op de benedenstroomse beek tot een debiet van maximaal 0,85 m³/s. Bij een hoger debiet wordt het restant afgevoerd via het Linthorst-Homankanaal. Een klein gedeelte van het industrieterrein MERA te Wijster (voorheen VAM) watert af op het Oude Diep. De waterhuishouding van het kwalitatief mindere deel van dit complex is direct aangesloten op het Linthorst-Homankanaal. In het gebied tussen Echten en Fluitenberg is het historisch beeld van het Oude Diep nog aanwezig in een redelijk natuurlijke vorm. Het waterschap Reest en Wieden is de beheerder van het Oude Diep

II. FUNCTIES

In de Omgevingsvisie van de provincie Drenthe zijn drie hoofdfuncties aangewezen die invloed hebben op de waterhuishouding in het stroomgebied van het Oude Diep. In de bovenloop en de middenloop ligt het accent voornamelijk op natuur. In het beekgedeelte benedenstrooms Hoogeveen staat landbouw centraal. Daarnaast stroomt het Oude Diep gedeeltelijk door stedelijk gebied. In het stroomgebied liggen de woonkernen Drijber, Stuifzand, Fluitenberg, Echten en Hoogeveen.

Landbouw

De landbouw staat centraal in de benedenloop van de beek, in het gebied tussen Hoogeveen en Echten. Het actuele grondgebruik in het stroomgebied van het Oude Diep bestaat voor het grootste gedeelte uit grasland (3.970 ha) en akkerbouw (1.424 ha). In het gebied tussen Hoogeveen en Fluitenberg en het gebied tussen het Linthorst-Homankanaal en Mantinger Bos en Weiden komen afwisselend de functies landbouw en natuur voor.

Natuur

Binnen het stroomgebied van het Oude Diep ligt 834 ha natuur. Veranderingen in waterpeil, profielen en tracés zijn alleen mogelijk als dit geen significante schade toebrengt aan de aangrenzende functies.

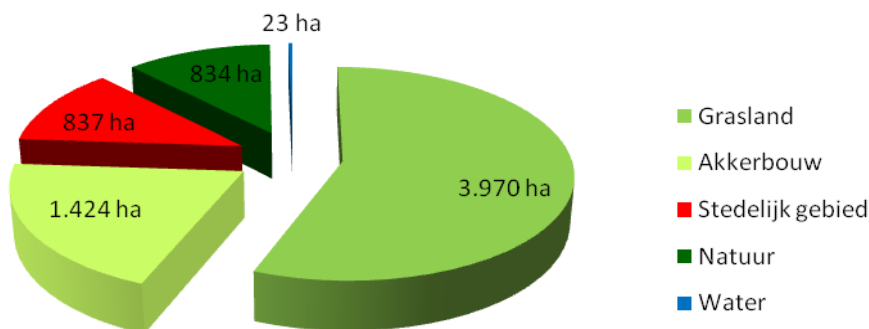
Op de plaatsen waar natuurgebieden grenzen aan het Oude Diep kan de beek worden ingepast in het aangrenzende terrein. Het vasthouden en bergen van meer water draagt bij aan minder interne verdroging en hierdoor kan ook de maximale waterafvoer vanuit de in 2002 aangekoppelde bovenloop (0,85 m³/s) verwerkt worden. Met deze uitgangspunten is in de periode 2004 – 2006 hermeandering van het beektracé 'De Maten', bij Oostermaat en Pesserma gestart.

Ter hoogte van de Pesserma is binnen de functie natuur een waterbergingsgebied met een oppervlakte van 40 hectare aangelegd voor de berging van 80.000 m³ water. Het is mogelijk de bergingscapaciteit van het Oude Diep met ongeveer 50% te vergroten, indien over een lengte van 650 meter gronden verworven kunnen worden voor de ontwikkeling van natuur. De totale bergingscapaciteit zal dan ongeveer 120.000 tot 130.000 m³ kunnen bedragen. Voor dit deel van het beekdal gedeelte is de functie natuur vastgelegd vanuit de ruilverkaveling.

In de periode van 2005 – 2007 is een inrichtingsplan opgesteld voor het beektraject tussen Hoogeveen en de Pesserma. Dit plan voorziet in herinrichting van de beek over een lengte van circa 4,2 km en waterberging.

Stedelijk gebied

In de kern van Hoogeveen stroomt het Oude Diep over een totale lengte van circa 2 km door de stad. Ter plaatse van de woonwijken De Weiden en Kinholt ligt de beek over een lengte van 1 km ingesloten tussen de bebouwing en infrastructuur. Voor het gedeelte Stationsgebied – Middenveldweg is over een lengte van circa 1 km een zone met een breedte van 100 meter gereserveerd voor een natuurlijke inrichting van het Oude Diep. Er zijn inmiddels concrete plannen om de meanderende beek, inclusief aangrenzende beekdalgronden, vorm te geven. In totaal is er sprake van 837 ha stedelijk gebied in het stroomgebied van het Oude Diep.

Figuur: Verdeling functies

In de huidige situatie zijn naast de genoemde functies nog enkele water gerelateerde functies te onderscheiden, namelijk:

- water conservering, afvoer en –aanvoer ten behoeve van landbouw, natuur en stedelijk gebied
- water vasthouden, bergen en afvoeren

III. WATERVEILIGHEID

In dit deelgebied zijn de regionale keringen op orde. Er worden in de planperiode geen maatregelen uitgevoerd ten behoeve van de waterwaterveiligheid.

IV. VOLDOENDE WATER

Droge gebieden en natte gebieden (WBP paragraaf 4.3 en 4.4.)

Met de huidige inrichting en het gevoerde peilbeheer is de waterhuishouding nog niet optimaal. De afvoer van de aangekoppelde bovenloop kan namelijk niet volledig worden afgevoerd op de middenloop. Onder normale omstandigheden watert de bovenloop af met een debiet van maximaal 0,85 m³/sec. Bij een groter afvoerdebiet wordt het restant afgevoerd via het Linthorst-Homan kanaal.

Ondanks de in 2002 gerealiseerde aankoppeling wordt tot op heden slechts 0,10 m³/sec afgevoerd vanuit de bovenloop. Dit komt doordat in het benedenstroomse gedeelte van de beek tussen Hoogeveen en het Linthorst-Homan kanaal nog niet alle noodzakelijke aanpassingen zijn uitgevoerd. Over een lengte van 6,4 kilometer beektraject zijn inmiddels maatregelen getroffen. Bij het ontwerp hiervan vormden natuur, ecologie en Waterbeheer 21^e eeuw de belangrijkste

uitgangspunten. Voor de overige 3,2 kilometer is herinrichting gewenst om de afvoer van de bovenloop te kunnen verwerken.

De bovenloop van het Oude Diep is het beektraject dat in 2002 gekoppeld is aan de midden- en benedenloop. In gebieden met een natuurfunctie is de inrichting van de beek aangepast door wijziging in profiel en hermeandering. In de landbouwgebieden is het genormaliseerde beekprofiel gehandhaafd. Ten behoeve van de wateraanvoer voor de landbouw wordt de bovenloop van gebiedsvreemd water voorzien. De hydromorfologie van de bovenloop is ter plaatse van natuurgebieden gedeeltelijk hersteld naar een meer natuurlijke situatie.

In de middenloop zijn de laatste jaren zijn reeds maatregelen uitgevoerd gericht op de ontwikkeling van natuur. Grote gedeelten van het beektraject zijn hersteld, al is de variatie in dwarsprofiel en stroming nog beperkt. Een aantal gedeelten is nog niet opnieuw ingericht, omdat de eigendomssituatie dat nu nog niet toelaat. Door de wisselende functies natuur en landbouw is geheel beekherstel niet mogelijk.

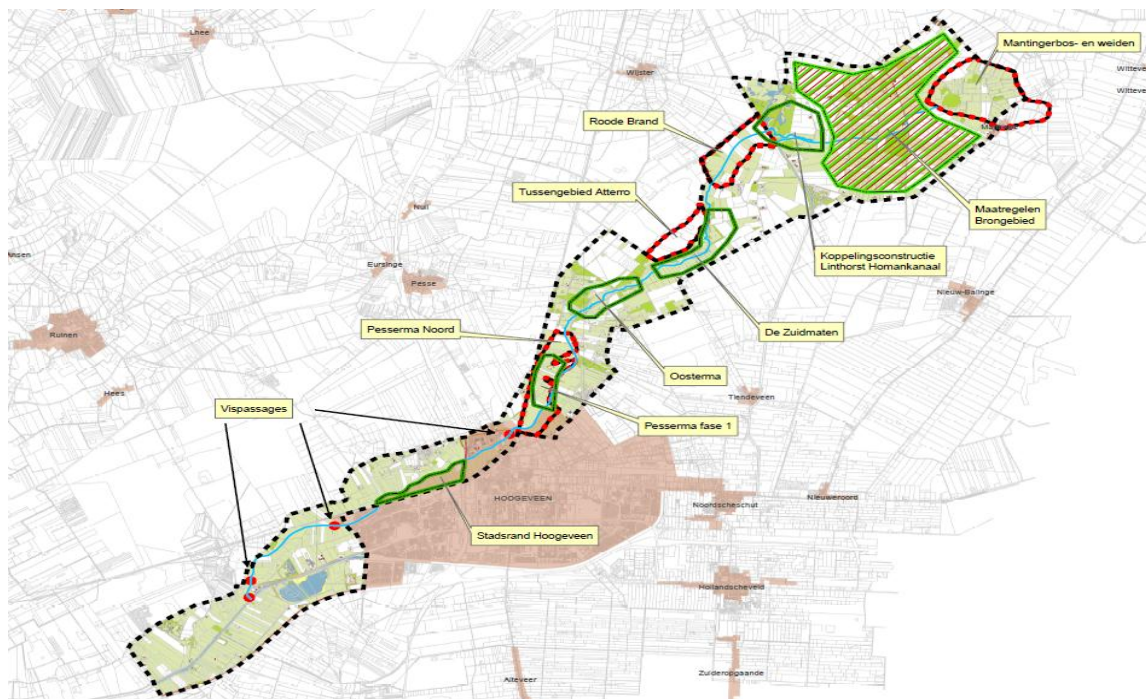
Nat gebied ligt ten zuiden van Fluitenberg, omgeving Drijber en omgeving Stuifzand. Droog gebied is vooral aanwezig op hoge delen en flanken van het beekdal. Ze liggen verspreid aanwezig. Er zijn geen duidelijke grote eenheden aan te wijzen.

Wateroverlast in extreme situaties

Met het huidige klimaatscenario ligt er in het stroomgebied nog een opgave van 64 hectare. Hiervan is 36 hectare gerelateerd aan het hoofdwatersysteem van het Oude Diep. De overige 28 hectare zijn lokale opgaven in de polders, onafhankelijk van het hoofdwatersysteem. Als rekening wordt gehouden met klimaatscenario G dan is de totale opgave 80 hectare. Daarnaast is er een opgave voor 9 gebouwen en woningen.

Opgaven en maatregelen

Het gebiedsbrede beekherstel van het Oude Diep is al ver voor het jaar 2000 ingezet met de aanpak van het Brongebied. Daarna zijn langzamerhand diverse projecten voorbereid en uitgevoerd met accenten op GGOR, WB21 en KRW. Het onderstaande kaartje laat zien wat tot en met 2014 reeds is uitgevoerd (groen omlinjende gebieden) en welke gebieden plannen worden voorbereid om op termijn ook uitgevoerd te worden (rood omlinjende gebieden).

Legenda: - - - - - nog te realiseren
 - - - - - gerealiseerd

GGOR

Opgaven droge gebieden		ha
Opgaven natte gebieden		ha

Maatregelen conform nog uit te werken GGOR methodiek

Wateroverlast (WB21)

Opgaven oplossen knelpunten wateroverlast	40 - 72	ha
Opgave oplossen knelpunten woningen en gebouwen	9	Stuks

Maatregelen conform WB21 realisatiestrategie

GGOR opgaven wordt in planperiode onderzocht

WB21 totale opgave KRW opgave 2016-2021

V. SCHOON WATER**Waterkwaliteit en ecologie (WBP paragraaf 5.2)***Chemie*

De chemie op het Oude Diep is onvoldoende door geringe overschrijdingen van de normen voor PAK's en Koper. Het meetpunt voor deze stoffen ligt benedenstrooms in het Meppelerdiep.

Biologie

De diversiteit aan *macrofauna* (kleine waterbeestjes) is beperkt en algemeen van karakter. Er worden veel vliegen, wantsen en pissebedden aangetroffen en nog maar weinig rovers. Het Oude Diep is over de gehele lengte sterk veranderd ten opzichte van de natuurlijke situatie. Veel meanders zijn verdwenen. Hierdoor ontbreken kenmerkende soorten van stromend water. Een andere oorzaak is het ontbreken van grind, takken en stammen in de beek.

De *waterflora* in het Oude Diep is goed. Het Oude Diep heeft een soortenrijke watervegetatie, maar de voorkomende soorten zijn van een algemeen karakter. De beek heeft veel waterplanten door de langzame stroming en de openheid. Intensief onderhoud zorgde in de beek voor een afname in aantal en diversiteit van de vegetatie. Inmiddels is het onderhoud geëxtensiverd maar dit leidt in de bovenloop tot dichtgroeien met waterplanten.

In het Oude Diep zijn 13 verschillende *vissoorten* waargenomen. Het Oude Diep scoort niet toereikend op vissen. De eurytope soorten domineren, dat zijn soorten die zich in vele watertypen thuis voelen. De grootste bijdrage wordt geleverd door blankvoorn, brasem en zeelt. Er komen weinig rheofiele vissoorten voor zoals de riviergrondel en de winde.

De ondersteunende fysische parameters (zoals doorzicht, temperatuur) scoren goed, behalve op het totaalfosfaat.

Opgaven en maatregelen**Waterkwaliteit en ecologie (KRW)**

Opgave verbeteren macrofauna	0,10	EKR
Opgave verbeteren overige waterflora	0	EKR
Opgave vis	0,06	EKR
Opgave fytoplankton	Nvt	EKR
<i>Maatregelen conform KRW-systematiek:</i>		
- hermeanderen	3	km
- natuurvriendelijk inrichten	4,5	km
- natuurvriendelijke oevers	5	km
- stuwen vispasseerbaar maken	7	stuks

EKR = Ecologische Kwaliteits Ratio

VI. AFVALWATERKETEN

Het afvalwater uit het deelgebied Oude Diep wordt gezuiverd in Beilen en Echten. Het gezuiverde water wordt ontvangen in de Drentse kanalen en Meppelerdiep en de Oude vaart. Naast het dagelijks onderhoud en beheer zijn in de planperiode geen bijzondere investeringen in de afvalwaterketen voorzien in dit gebied.

VII. BIJLAGE KAART DEELGEBIED

De overzichtskaart van dit deelgebied is opgenomen in Bijlage 4. Onderdeel 6. Kaarten deelgebieden voormalig waterschap Reest en Wieden.